

Anordning, som den forelagte, udgaaer. Det er jo ønskeligt, at de ærede Medlemmer af Thinget, der maatte være saadanne Ansøufser, som dem, disse to ærede Landsþthingsmand have fremsat, derom yttre sig, men at imødegaae fra Ordforerens Side saadanne subjective Meninger, holder jeg for at være stridende mod hans Berettigelse. Jeg anseer mig saameget mindre opfordret hertil, som den sidste ærede Taler har forsvaret fra et almindeligt Standpunkt Emanationen af den her omhandlede Anordning. Det er altsaa kun forsaavidt det ærede Medlem af første Landsþthingskreds har fremsat enkelte Grundringer, som henhøre til det Almindelige, at jeg skal imødegaae disse. Naar det ærede Medlem har yttret, at de Grundsætninger, som ere fulgte i Udkastet, skulle være stridende imod det, der hidtil i lignende Tilfælde har været fulgt som Regel, forsaavidt som Eterne herefter maatte ansees uberettigede til eensidig at forlange Høveriet ophevet, — saaledes har jeg forstaaet det ærede Medlem . . . (Orsted: Ja, ganske rigtig) — saa skønner jeg dog ikke, at dette er Tilfældet. Det maatte nemlig, forekommer det mig, ansees for en stor Uretfærdighed, om ikke en Reciprocitet var bleven tagttagen i det her omhandlede Tilfælde. Skulde de arbejdspligtige eller høverigjørende Bønder være berettigede til at forlange Afløsning, saa ligger det uden Tvivl ganske i Retfærdighedens Grundsætninger, at Godseieren, som jo fra sin Side repræsenterer alle de høverigjørende Bønder, i Modsætning til disse ogsaa maa være berettiget til det Samme. Hertil kommer endnu, at Lovgiveren er gaaet ud fra det uden Tvivl rigtige Standpunkt, at den her omhandlede Anordning er i statsøkonomisk Henseende vigtig, og at Lovgiveren saaledes ikke alene i de enkelte Parters Interesse, men ogsaa fra Statens Side har taget sig af den omhandlede Lov, og som Følge deraf skønner jeg ikke rettere, end at Lovgiveren har fulgt en rigtig Grundsætning ved at etablere, at den Ret, som man vil tilstaae de høverigjørende Bønder ogsaa maatte tilkomme Eieren af Gaarden. Forsaavidt dette ærede Medlem endvidere har yttret, at man er afvejet fra en Grundsætning, som ellers følges, idet man har tillagt en Tredie-

deel af de høverigjørende Bønder Ret til at forlange Høveriets Afløsning, hvorimod Udkastet til Loven nævnte, at dertil skulde udfordres Halvdel, maa jeg herved bemærke, at det ogsaa i Udvalgets Betænkning er yttret, at man vel derved har fundet nogen Betænkelse, ved at afvige fra Principet om Majoritet, men at man dog har troet at burde heri foretrække, hvad Landbocommissionen havde foreslaaet, fordi Erfaringen havde vist, at der kunde finde og ofte finder en Betænkelse Sted hos de høverigjørende Bønder selv, saaledes at disse vanskeligt kunne, enten samtlige eller en Halvdeel eller over en Halvdeel, forenes om, at indgaae med Begiering om Høveriets Afløsning, hvorimod man i ikke saa Tilfælde har erfaret, at naar først et bestemt Antal, endog et ringere Antal end en Trediedeel, har forenet sig om Afløsning, og derom truffet Forening med Godseieren, have de Andre efterhaanden fulgt dette Exempel, og det er denne praktiske Erfaring, som har bestemt Udvalget til at foreslaae, at en Trediedeel af de høverigjørende Bønder under alle Omstændigheder skulde være berettiget til at forlange Høveriets Afløsning. Det er endvidere af den ærede Taler yttret, at der ikke findes nogen udtrykkelig Bestemmelse om, at der alene skulde være at tage Hensyn til de høverigjørendes Antal ved Bestemmelsen af denne Trediedeel, eller om der ikke ogsaa burde tages Hensyn til Omfanget af det Høveri, som de enkelte høverigjørende forrette, idet det jo er almindeligt bekendt, at der findes hele og halve, undertiden endogsaa mindre Gaarde. Man har imidlertid troet, i dette Tilfælde, at maatte lade Tallet være det Afgjørende, efterdi det vilde medføre næsten uoverkommelige praktiske Vanskeligheder i Anordningen at bestemme en Norm for, hvornaar Omfanget af de høverigjørende Bønders Arbejde skulde berettigede til at forlange Høveriets Afløsning. Forsaavidt det af den ærede Taler og ligeledes af den ærede 8de Landsþthingsmand for anden Valgkreds (C. Neergaard) er sagt, at det havde været ønskeligt, om den attraaede Forandring paa den Maade var bleven iværksat, at det blot i Almindelighed var blevet forbudt for Fremtiden at indgaae Contracter om Høveri, maa det dog